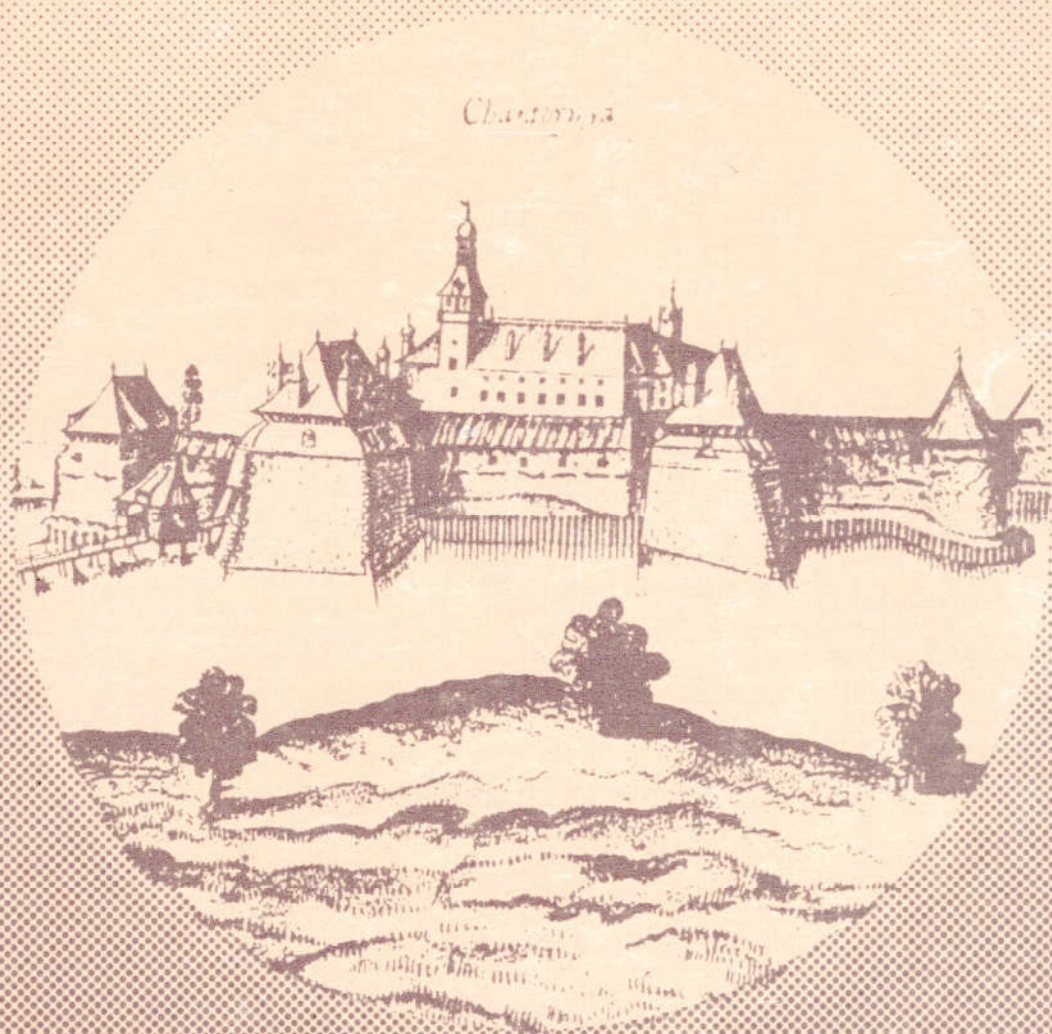

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

16

MUZEJSKI VJESNIK 16

POVIJEST

LITERATURA I IZVORI

- Janković J. Pabirci po povijesti Županije varaždinske, Naklada pisca, brzotiskom Stj. pl. Platzera, Varaždin, 1898: 168
- Laszowski E. Grbovnice hrvatskih županija, U Starine, knjiga XXX, Zagreb, JAZU, 1902, 212-213
- Filić K. Gradnja županijske palače u Varaždinu, Zagorski kalendar 1959, Zagreb, 95-98
- Kempf J. Kralj Franjo II. određuje god. 1797. pučki ustanak (generalis insurrectio) plemstva. U Vjesnik Kr. Hrvatsko-slavonsko-dalmatinskog zemaljskog arkiva. Godina XVIII, Zagreb, 1916, 311-313
- Horvat R. Povijest grada Varaždina, Rukopis u Gradskom Muzeju Varaždin
- Stari zagrebački obrti, Katalog izložbe, Zagreb, 1991.

Slavica MOSLAVAC, Muzej Moslavine Kutina

ET KOTTYNA DENIQUE INSIGNE SUUM PROFECIT (I Kutina je naposljetku dobila svoj počasni znak)

Od prvog pisanog spomena imena Kutina (Kotenis, Katunja, Kutena) do današnjeg povijesnog trenutka, kada Kutina dobiva svoj vizuelni znak prošlo je 736 godina. To je modificirani grb DEMETRIJA II ČUPORA MOSLAVAČKOG, u likovnoj obradi gospodina Miroslava Šuteja. DEMETRIUS II, CSUPOR DE MONOSZLO potječe iz slavne porodice Čupora Moslavačkih. Bio je zagrebački kanonik, arhidakon i kninski biskup. 14. listopada 1465. godine imenovan je za zagrebačkog biskupa, ali se iste godine odrekao biskupske službe i časti. Iza toga je imenovan biskupom u Győr-u (Đuru), gdje je i umro 1468. godine.

Glavni dio grba je štit pravokutnog oblika čijim središtem dominira romb zlatnih ivica, a površine podijeljene u 16 srebrno-crvenih polja. Na vrhu romba sjedi bijela svraka. Temeljna boja je plava, simbol misli, dobročinstva, svjetlosti i sigurnosti.

Ponad grba nalazi se ukras sastavljen od lente i dva zelena lista. Lijevo je list vinove loze - simbol vinarstva blagih obronaka jugozapadne Moslavine, a vino ujedno napitak života i radosti. U pogrebnoj umjetnosti, s mnoštvom motiva loze, berbe i vina, ogleda se simbol besmrtnosti. Desno je list hrasta, štovan u mnogim predajama kao vrhovno nebesko božanstvo, a zbog širokih grana, bujnog lišća, vlastitog simbola mudrosti i snage, predstavlja amblem gospodarstva Moslavine i bogatstva Lonjskog polja.

U tijeku 13., 14. i 15. stoljeća Čupori su mnoge svoje moslavačke zemlje poklanjali pustinjačkom redu Pavlina. O njihovoj kulturi i postojanju govore nam srednjovjekovne listine pohranjene u Arhivu Hrvatske, a tajne njihova

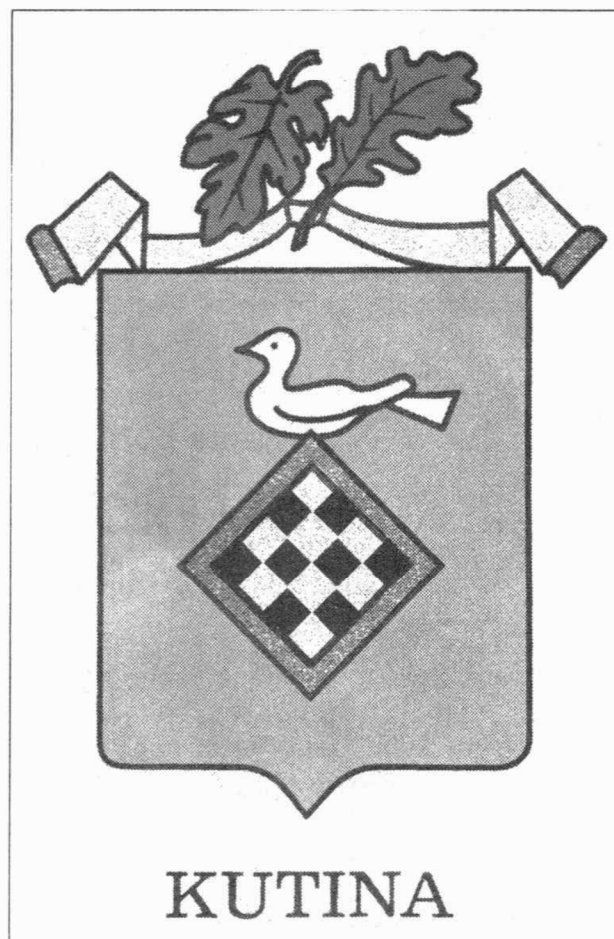

života čuvaju razvaline samostana blažene Djevice Marije podno Garića, poznatijeg pod nazivom Bela Crkva. Narod priča da je njihov simbol bila svraka, a bijela boja na njoj evocira na odjeću samih Pavlina. Svraka je predskazivačica i glasnik. Kao ptica koja simbolizira stremljenja ka bogatstvu, obilju, zlatu i sjaju, sjedeći na vrhu šahovskog polja ili četvorine što označava bojno polje, čije srebrno-crvene kocke simboliziraju naizmjeničnost pobjede i poraza, u našem slučaju optočene zlatom, ima jasnu simboličku poruku i u ovom vremenu.

A danas, svraka kao glasnik donijela je vijest građanima Kutine da je Matica Hrvatska, ogranak Kutina, s blagonaklonošću njenog doskorašnjeg predsjednika, gospodina Miroslava Šuteja i s blagoslovom Skupštine općine Kutina, anno domini 1992. 10. studenog, poklonila građanima Kutine grb i svečanu zastavu.

Sl. desno — Grb grada i općine Kutina

Ljerka PERČI, VARAŽDIN

DOZVOLA ZA FOTOGRAFIRANJE IZ 1914. GODINE

Za sve do danas poznate planove i vedute slavonskih gradova i utvrda iz 16. i 17. stoljeća nezaobilazni su arhivski izvori u Beču i Karlsruheu.¹ Na početku svog djelovanja uz temeljnu brigu o čuvanju spomenika članovi Zemaljskog povjerenstva u Zagrebu nastoje prikupiti podatke o arhivskim izvorima starije grafičke građe.² U ovom prilogu će stoga biti govora o nabavi fotografija iz Generallandesarchiva iz Karlsruhea.

Obavljajući razne poslove u razdoblju od 1909. do sredine 1914. godine u više navrata je Gj. Szabo na svojim putovanjima u Beč i Budimpeštu izučavao zbirke planova i karata u dvorskom ratnom arhivu i tadašnjoj kraljevskoj knjižnici u Beču.³ Pišući u Generallandesarchiv neposredno po povratku sa službenog

puta u Budimpeštu u travnju 1914. godine otpočeo je on dugu prepisku koja će okončati tek u siječnju 1916. godine. Szabo se pozvao na kraljevsko ugarsko povjerenstvo za zaštitu spomenika i molio je da se prema spisku izrade fotografije planova i crteža mjesta iz Slavonije i Hrvatske. Navodeći brojeve uveza i paginaciju za 14 mjesta traži Szabo po jednu fotografiju, za Sisak dvije, a Varaždin tri.⁴ Na kraju pisma izražava on nadu da molba povjerenstva neće biti odbijena jer je poznavanje tih crteža i planova od najveće važnosti za zaštitu odgovarajućih spomenika.

Pet tjedana po prvom pismu Szabo je ponovo pisao u Karlsruhe i primio odgovor u kome se saopćava da je za korištenje planova bila potrebna dozvola njegove kraljevske visosti

---

SADRŽAJ

MUZEOLŠKA PROBLEMATIKA

Zvonko HITREC DIDAKTIČKO - METODIČKO OSMIŠLJAVANJE MUZEJSKE PREZENTACIJE	3
Anita ŠESTANJ - PERIĆ UPORABA RADNIH LISTIĆA UZ IZLOŽBE U VARAŽDINSKOME MUZEJU	5
Marina ŠIMEK MALA MUZEJSKA UČIONICA	6

ARHEOLOGIJA

Marijan BILIĆ ZBIRKA GRČKOG NOVCA IZ GRADSKOG MUZEJA VARAŽDIN	11
Ana BOBOVEC GRAD MOSLAVINA U SVJETLU DOSADAŠNJIH ARHEOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA	17
Tatjana LOLIĆ, Amelio VEKIĆ, Slobodan OLIĆ IZVJEŠTAJ O ARHEOLOŠKIM ISKOPAVANJIMA U ČAKOVCU PROVEDENIM 1992. GOD. NA LOKALITETU STARI GRAD	21
Zorko MARKOVIĆ OSVRT NA NEKOLIKO NOVIH PRILOGA POZNAVANJU HRVATSKOG SREDNJOVJEKOVLJA (1990-1992. god)	24
Zorko MARKOVIĆ NEKOLIKO ZANIMLJIVIH ARHEOLOŠKIH NALAZA IZ KOPRIVNIČKE PODRAVINE	26
Marina ŠIMEK KASNOSREDNJEVJEKOVNI NALAZ IZ LUDBREGA	30
Vjekoslav ŠTRK ARHEOLOŠKA ISTRAŽIVANJA POVIJESNE URBANE CJELINE ČAZME U 1992. GODINI	35
Josip VIDOVIĆ NASTAVAK SUSTAVNIH ARHEOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA U ŠENKOVCU	41

ETNOLOGIJA

Marija BORKO NEKOLIKO MEDIMURSKIH DJEČJIH IGARA	44
Melita ĐANIĆ OSNOVANA " DRUŽINA " ČUVARI TRADICIJA HRVATSKIH OBITELJSKIH ZADRUGA	45
Slavica MOSLAVAC GLAZBENA FOLKLORNA BAŠTINA MOSLAVINE	46
Slavica MOSLAVAC USKRSNI OBIČAJI ČEHA I SLOVAKA U MEDURIČU	50

KULTURNA POVIJEST

Zdenko BALOG SJEVERNI PORTAL TRAKOŠĆANSKE CRKVE	53
Dražen KOVAČEVIĆ FRANJEVAČKI SAMOSTAN U PODGRADU	56
Lidija PLAVEC BIDERMAJER NAMJEŠTAJ NA PRIMJERIMA IZ FUNDUSA MMČ	58
Mladen MEDAR PRILOG POZNAVANJU GRADEVNE DJELATNOSTI U BJELOVARU	61
Magdalena LONČARIĆ O JEDNOM ŠALJIVOM GLASILU U FUNDUSU POVIJESNOG ODJELA GRADSKOG MUZEJA VARAŽDIN	63

POVIJEST

Božidar GERIĆ 1. IZVORI ZA POVIJEST BJELOVARA I BJELOVARSKOG KRAJA	66
Stjepan HAJDUK OTKRIĆE PRVE POGODBE O BARBIRENJU	71

Zoran HOMEN PRAVILNIK ZA BLUDILIŠTA U GRADU KRIŽEVCU IZ 1913. GODINE	73
Franjo HORVATIĆ GRBOVNIK ŽITELJA GRADA KOPRIVNICE	75
Goran JAKOVLJEVIĆ POLAGANJE UČITELJSKE PRISEGE U BJELOVARSKOJ GIMNAZIJI POČETKOM STOLJEĆA	77
Vladimir KALŠAN PRILOG ZA POVIJEST VINOGRADARSTVA U MEDIMURJU	79
Marjan KATUŠIĆ NARODNI POKRET 1903. GODINE U ZAPREŠIĆU (uz 90. obljetnicu)	81
Magdalena LONČARIĆ ZASTAVE ŽUPANIJE VARAŽDINSKE U GRADSKOM MUZEJU VARAŽDIN	84
Slavica MOSLAVAC ET KOTTYNA DENIQUE INSIGNE SUUM PROFECIT (I Kutina je naposljetku dobila svoj počasni znak)	87
Ljerka PERČI DOZVOLA ZA FOTOGRAFIRANJE IZ 1914. GODINE	88
Hrvoje PETRIĆ DELEKOVEC U SREDNJEM VIJEKU	90
Antun STIŠČAK TATARI SU PUSTOŠILI HRVATSKOM PRIJE 750. GODINA	93
Mladen NADU NASELJA I SELA SESVETSKOG PRIGORJA U SREDNJEM VIJEKU (II) (13 — 16. stoljeće)	95

PRIKAZI I ČLANCI

Ljerka ALBUS PRVI SEMINAR DRUŠTVA FOLKLORISTA	102
Antica BREGOVIĆ Prirodoslovna mapa "IZ ALBUMA FRANJE PL. KOŠĆECA "	103
Melita ĐANIĆ OBILJEŽAVANJE 740 - OBLJETNICE SLOBODNOG I KRALJEVSKOG GRADA KRIŽEVCI KROZ PROGRAM GRADSKOG MUZEJA I LIKOVNE GALERIJE	105
Miroslav KLEMM IZLOŽBA CRKvene UMJETNOSTI I BAŠTINE NOVOMAROFSKOGA KRAJA	109
Nada MATIJAŠKO UZ DESETU GODIŠNJICU PODRAVKINOG MUZEJA PREHRANE	110
Martin MATIŠIN GODIŠNJAK ZAVIČAJNOG MUZEJA VIRJE	112
Mladen MEDAR ECOVAST O OČUVANJU ARHITEKTONSKOG NASLJEDA	113
Ljerka PERČI POSJETITELJ IZ ARGENTINE	115
Smiljana PETR-MARČEC IZLOŽBA "ZRINSKI U MEDIMURJU"	116
Hrvoje PETRIĆ "PODRAVSKI ZBORNIK" 1992.	116
Anita ŠESTANJ-PERIĆ PRIZNANJE UHTA-e GRADSKOM MUZEJU VARAŽDIN	117
Josip ŠTIMAC MUZEJI HRVATSKOG ZAGORJA U NOVOM USTROJSTVU	118
Gordana KOVAČIĆ IN MEMORIAM IVANU GENERALIĆU	119

DJELATNOST MUZEJA I MUZEALACA

IZLOŽBE (1992)	121
AKCIJE (1992)	124
IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA (1992)	127
PUBLICISTIČKA DJELATNOST MUZEALACA (1992)	129

MUZEJSKI VJESNIK

GLASILO MUZEJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE

Bjelovar, Čakovec, Čazma, Grabrovnica, Kalinovac, Koprivnica, Križevci, Kumrovec, Kutina, Sesvete, Sveti Ivan Zelina, Trakošćan, Varaždin, Varaždinske Toplice, Veliki Tabor, Virje.

Broj 16 / 1993.

Godina XVI

Uređivački odbor:

Antica Bregović (GMV), Erika Nađ—Jerković (MMČ), Vladimir Kalšan (MMČ), Lidija Plavec (MMČ), Smiljana Petr—Marčec (MMČ), Josip Vidović (MMČ)

Tehnička redakcija u Muzeju Međimurja Čakovec:
Vladimir Kalšan, Erika Nađ-Jerković, Josip Vidović

Nakladnik:

Muzejsko društvo sjeverozapadne Hrvatske

Za nakladnika:

Zoran Homen

Grafička priprema:

»DTP STUDIO« KRIŽEVCI

Nikola Žulj

Tisak:

»GRATA« Bjelovar

Naklada: 650 primjeraka

ISSN 0350 - 9370

»Muzejski vjesnik« izlazi jedamput godišnje.

Rukopisi se ne honoriraju i ne vraćaju.

Za sadržaj i lekturu tekstova odgovorni su autori.

»Muzejski vjesnik« solidarno financiraju muzeji sjeverozapadne Hrvatske